

การพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

พิกุล สายดวง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

อีเมล: Pookpik_20092021@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนานักศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในการสื่อสาร 2) พัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรมและ 3) พัฒนานักศึกษาในการออกแบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ละครสั้นภาษาอังกฤษ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจำแนกถ้อยคำ หรือข้อความที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น แล้วนำมาตีความ สังเคราะห์ และวิเคราะห์ด้วยหลักแห่งเหตุผล สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย อภิปรายถึงข้อเท็จจริงที่ค้นพบตามสภาพการณ์ ปรากฏการณ์ ความสัมพันธ์ และประเด็นสำคัญ เพื่อตอบคำถามการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนานักศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในการสื่อสารทำได้โดยใช้ระเบียบกระบวนการวิจัย และการจัดกิจกรรมพื้นฐานเพื่อเพิ่มองค์ความรู้และสร้างตระหนักถึงความสำคัญของศิลปการทอผ้าไหมในท้องถิ่นให้แก่นักศึกษา โดยเป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างปราชญ์ชาวบ้านกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อและนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษามีความสนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก และนอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาและคนในชุมชนเกิดการรับรู้ร่วมกัน เกิดความตระหนักถึงคุณค่า ห่วงแหนในศิลปการทอผ้าไหมของท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการหาแนวทางพัฒนาชุมชนร่วมกัน 2) การพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม โดยเน้นกระบวนการวิจัยและการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีทั้งหมด 6 กิจกรรม หลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ส่งผลให้นักศึกษามีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีกระบวนการคิดที่สมเหตุสมผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ข้อมูลที่ได้สืบค้นมาพัฒนาชุมชนของตนอย่างเป็นรูปธรรม ดังปรากฏได้จากกระบวนการที่นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำดังนี้ ต้นน้ำ คือ การค้นหาโจทย์วิจัย กลางน้ำ คือ การสืบค้นข้อมูล การ

แสดงละครสั้นภาษาอังกฤษและปลายน้ำ คือ การนำละครสั้นภาษาอังกฤษไปถ่ายทอดให้กับเยาวชนในชุมชนได้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตน 3) การพัฒนานักศึกษาในการออกแบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม เป็นฐานข้อมูลเว็บไซต์ ซึ่งเกิดจากความต้องการของชุมชนและนักศึกษา เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของบ้านหนองบ่อให้นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับทราบข้อมูลของชุมชนโดยละเอียด

คำสำคัญ: ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม

Student Development in Using English for Cultural Communication, a Case Study of English Major Students at Ubon Ratchathani Rajabhat University

Pikul Saiduang

Faculty of Humanities and social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabha University

E-mail: Pookpik_20092021@hotmail.com

ABSTRACT

This qualitative research aims 1) to develop students by creating knowledge of cultural communication, 2) to develop students in using English for cultural communication, and 3) to develop students by designing a database and using information technology to support the use of English for cultural communication. The subjects of the study were 20 fourth year English major students at Ubon Ratchathani Rajabhat University, the data was collected during the second semester of 2016. The instruments were an English short role play, in-depth interviews, and a participant observation form. Data was analyzed by using content analysis by identifying words or messages from participants' opinions and interpreting, synthesizing, and analyzing them logically. Analytic induction was used for the conclusion. Discussion was based on facts empirical data from situations, incidents, relationships, and significant issues in order to answer the research questions.

The finding revealed that 1) student development as a result of creating knowledge of cultural communication was made by using a research base approach and managing an activity to enhance knowledge and raise awareness of the importance of local silk weaving. The activity was collaborative learning between the students and a local philosopher in the silk weaving community at Ban Nong Bo. This method clearly raised students' interest and enthusiasm after participating in the activity. Moreover, the results showed that students and local villagers together develop their awareness of the value of local silk weaving. This method also supported a collaborative community development in the community. 2) Student's development of using English for cultural communication was done by emphasizing of research base approach and community participation. Six activities for collaborative sharing and exchanging knowledge were held. After participating in the activities, the students developed their systematic thinking skills

and logical thinking processes. They also thought of common interests rather than personal interests. Moreover, they were able to work with others with wide vision and were able to transfer their knowledge and information that they had gained to develop the local community. The process consisted of identifying the research problem, followed by, searching for relevant information and performing an English role-play, finalising in the transfer of knowledge, awareness, and the value of local wisdom, via the role-play, to the youth in the community. 3) Student development by designing a database and using information technology to support the use of English for cultural communication was done by creating a database website that followed the identified needs of the community and students to publicize local silk weaving in Ban Nong Bo and also to Thai and foreign tourists who seek detail about the community.

Keywords: English for Cultural Communication

บทนำ

ปัจจุบันผ้าไหมไทยมีชื่อขจรขยายไปสู่ทุกภูมิภาคของโลก โดยหากมองถึงคุณสมบัติเฉพาะตัวแล้ว มีสองลักษณะคือ ประการแรก การมองในลักษณะภายนอก คือ เมื่อมองผ้าไหมไทยแล้วจะมี สีสันอันงดงาม มีความตรึงใจ และทำให้ชวนหลงใหล เมื่อสวมใส่แล้วดูภูมิฐาน ประการที่สอง การมองในลักษณะของการได้สวมใส่หรือสัมผัส เมื่อได้สวมใส่ผ้าไหมแล้วทำให้รู้สึกสบาย ผ้าไหมไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นราชินีของเส้นใยทั้งหมดที่มีอยู่ในโลกปัจจุบัน ผ้าไหมหรือผลิตภัณฑ์จากไหมนั้น บอบบาง จึงต้องรักษาอย่างพิถีพิถัน ซึ่งทุกคนทราบที่อยู่แล้วว่า ในการเก็บรักษาและเคลื่อนย้ายผ้าไหมนั้นต้องทำอย่างระมัดระวัง ความสุข ความเบาสบาย ความภูมิใจ จะไม่เกิดขึ้นเลย ถ้าผู้สวมใส่ไม่ทำการรักษาคุณภาพอันดีเลิศของผ้าไหม ผ้าไหมไทยจึงเป็นผ้าที่มีคุณค่าด้วยคุณลักษณะที่ได้กล่าวมาแล้ว (นิตยา ฉัตรเมืองปัก, 2555)

การทอผ้าไหม เป็นอุตสาหกรรมของคนไทยภาคอีสานมานานแล้ว สตรีชาวอีสานเมื่อหมดฤดูเก็บเกี่ยวทำนา จะมานั่ง ล้อมวง สาวไหม ปั่นและย้อมเส้นไหม ทอเป็นผืนเพื่อเก็บไว้ใช้หรือขายต่อ สร้างผลงานสืบสานศิลปะไทยและเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรงไปพร้อมกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ และกว่าที่จะได้ผ้าไหมที่สวยงาม จนถึงขั้นตัดเย็บต้องผ่านขั้นตอนการเลี้ยงไหม ตัวไหมคล้ายหนอนตัวเล็ก ๆ กินใบหม่อนเป็นอาหารมีอายุประมาณ 45 วัน จึงเริ่มชักใย กลายเป็นรังไหม การสาวไหม เมื่อตัวไหมชักใยได้ 2 วัน จึงเริ่มเก็บรับไหมและต้องสาวไหมให้เสร็จภายใน 7 วัน เพราะตัวด้กัแต่จะกัดรังออกมาทำให้ได้เส้นไหมที่ไม่สมบูรณ์ เส้นไหมที่ได้มี 3 ชนิด คือ “ไหมนอกหรือไหมหีบ (หีบ)” มีสีออกเหลืองอมแสด เส้นใหญ่และไม่เรียบ “ไหมน้อย” เป็นเส้นไหมจากเปลือกรังชั้นใน เป็นไหมที่สวยงามและมีคุณภาพดี นิยมนำมาตัดเสื้อผ้า เพราะไม่นิ่มมากเสื้อผ้าที่ได้มีรูปทรงสวยงาม เส้นไหมมีเนื้อละเอียดสีทองดกบวบ เมื่อนำมาทอจะได้ผ้าไหมที่มีเงาสวยเนื้อผ้าแน่น เมื่อหยดน้ำลงไปจะเกาะเป็นเม็ดอยู่บนเนื้อผ้า ไม่สามารถซึมเข้าไปได้ทันที จึงมีราคาแพง การย้อมไหม จะใช้สีย้อมที่ได้จากธรรมชาติ เช่น เปลือกไม้ ต่าง ๆ “ไหมสาม (ไหมขอดหลอก หรือ ไหมแลง)” เป็นเส้นไหมที่ได้จากการสาวไหมจากเปลือกชั้นในสุดที่เหลือจากการสาวไหมแล้ว มาทำการสาวซ้ำอีกครั้งก็จะได้เส้นไหม เรียกว่า ไหมแลง เป็นเส้นไหมเส้นใหญ่ ลักษณะคล้ายกับไหมหีบ ในการทอผ้าไหมปัจจุบันใช้ “กี่กระตุก” ช่วยให้ทอง่ายและรวดเร็ว ซึ่งลายต่าง ๆ จะเกิดจากการ มัดย้อมเส้นไหม เรียกว่า “มัดหมี่” ให้เป็นลายก่อนนำมาทอ การเรียกชื่อผ้าไหมเรียกตามลายผ้า เช่น ซิ่น หมี่ ซิ่นปุม ซิ่นเชิง ซิ่นยก ลายดอกพิกุล ลายลูกแก้ว เป็นต้น (ประการ คุณารักษ์, 2545) ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมทอผ้าไหมของคนอีสาน ย้อมสีธรรมชาติ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ และถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาวอีสานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ วิถีชีวิต ความรัก ความผูกพันระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อต่าง ๆ ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความคิดและค่านิยมของคนไทย เมื่อเข้าสู่ยุคสารสนเทศ ส่งผลให้คนไทยขาดการกั่นกรองด้านความถูกต้อง สารประโยชน์และศีลธรรมกลายเป็นสังคมบริโภคถ่ายทอดค่านิยมและความถูกต้องไปสู่ลูกหลาน ทำให้การดำเนินชีวิตได้เปลี่ยนไปสู่วัตถุนิยมที่ยึดสินค้าและคุณภาพสินค้าเป็นหลักโดยไม่สนใจถึงคุณค่าที่ซ่อนอยู่ภายในว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร (อรสา ผลพะงา, 2550)

กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านหนองบ่อ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นกลุ่มแม่บ้านที่มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการสืบทอดภูมิปัญญาอันเป็นมรดกตกทอดสู่ลูกหลานที่อาจจะไม่มีการสานต่ออาจจะด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไป จึงได้รวมกลุ่มกันขึ้น มีการพัฒนาและขยายกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อและส่วนราชการ เพื่อยกระดับรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวและสมาชิกกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมด้วยการทอผ้าไหมสีย้อมธรรมชาติเป็นหลัก มีการถ่ายทอดวิธีและลวดลายการทอผ้าแบบโบราณ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะลงบนผืนผ้าไหมที่ย้อมด้วยสีธรรมชาติหลายอย่างที่น่าสนใจ สามารถนำมาซึ่งอาชีพหลักและอาชีพเสริม ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนและการพึ่งพาตนเองของท้องถิ่นได้

อย่างไรก็ตามจากการลงพื้นที่ ทำให้คณะผู้วิจัยทราบข้อมูลเบื้องต้นจากกลุ่มแม่บ้านสตรีทอผ้าไหมหนองบ่อว่า ถึงแม้จะมีการขยายกำลังการผลิตให้เพิ่มมากขึ้นแต่ก็ยังไม่เป็นที่เพียงพอต่อการอนุรักษ์เพื่อการสืบทอดผ้าไหมให้คงอยู่ เพราะส่วนมากคนที่ผลิตจะเป็นคนวัยอายุ 40-60 ปี ซึ่งหากหมดกลุ่มคนรุ่นนี้ไปและยังไม่มีใครมาสืบทอดผ้าไหมลายโบราณก็คงจะสูญหายไปจากชุมชนในไม่ช้า ด้วยเหตุนี้ทางกลุ่มแม่บ้านสตรีทอผ้าไหมจึงอยากให้มีการสืบทอดผ้าไหมให้คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน

จากการลงพื้นที่และมีการหารือระหว่างนักวิจัยกับตัวแทน กลุ่มแม่บ้านสตรีทอผ้าไหมหนองบ่อ พบประเด็นที่มีความสนใจร่วมกัน ดังนี้ ประเด็นที่ 1 เหตุใดคนนอกชุมชน จึงมีความรู้เกี่ยวกับผ้าไหมบ้านหนองบ่อ มากกว่าคนในชุมชนเอง ที่กลับไม่รู้ ไม่มีความสนใจในเรื่องดังกล่าวประเด็นที่ 2 คนในชุมชนไม่ทราบถึงข้อมูล ฐานข้อมูลหรือเรื่องราวเก่าแก่ที่สำคัญในชุมชน ประเด็นที่ 3 คนในชุมชนมีการจัดการข้อมูลในชุมชนได้อย่างไร และประเด็นที่ 4 คนในชุมชนจะสามารถจัดการข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไหมบ้านหนองบ่อ เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ได้อย่างไร จากการสรุปประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คณะผู้วิจัยจะได้เข้าไป เก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความรู้และการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อให้กลุ่มเยาวชนและชุมชนได้ตระหนัก หวงแหน คุณค่าด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมให้คงอยู่คู่ชุมชนและส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารเพื่อการรับรู้ด้านศิลปกรรมทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ทั้งภายในและภายนอกชุมชนได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง การพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรมกรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จึงเกิดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์ผ้าไหมให้คงอยู่ อีกหนึ่งแนวทางที่คณะผู้วิจัยได้มองเห็นคือลูกหลานเยาวชนในท้องถิ่นสามารถเป็นตัวแทนผู้สืบทอดได้ โดยมองว่าในการจะขับเคลื่อนการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนได้นั้น ควรขับเคลื่อนผ่านเยาวชนที่อยู่ในชุมชน ทางคณะผู้วิจัยจะเป็นพี่เลี้ยงและจะสร้างเยาวชนในพื้นที่ โดยเบื้องต้นได้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เข้าร่วมโครงการ จากนั้นชี้แจงเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการ โดยมีเครื่องมือคือละครสั้นเข้ามาเป็นส่วนประกอบโดยขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้าน เมื่อสิ้นสุดโครงการนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จะนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่และส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นหลังได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่เนิ่นนานไม่ให้สูญหายไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนานักศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในการสื่อสาร
2. เพื่อพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม
3. เพื่อพัฒนานักศึกษาในการออกแบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เกิดองค์ความรู้ที่เสริมสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนได้ภาคภูมิใจ รักท้องถิ่น และรู้คุณค่าของสื่อวัตถุพื้นบ้านด้านศิลปปะการทอผ้าไหม
2. กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นมีความสามารถในการพัฒนาสื่อเพื่อการสื่อสารและฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร เพื่อเผยแพร่ข้อมูลท้องถิ่น
3. กลุ่มเยาวชนและชุมชนเกิดจิตสำนึก ความภาคภูมิใจ รักท้องถิ่น และรู้คุณค่าของสื่อวัตถุพื้นบ้านด้านศิลปปะการทอผ้าไหม ตลอดจนสามารถเผยแพร่ข้อมูลด้านการทอผ้าไหมให้แก่บุคคลภายนอกได้
4. กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นแบบอย่างในการเรียนรู้แก่เยาวชนในชุมชน และสามารถสร้างกระบวนการขับเคลื่อนในการสืบทอด อนุรักษ์ ศิลปะการทอผ้าไหม โดยใช้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้
5. ได้คู่มือคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ
6. ได้ละครสั้นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการสืบทอด อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหม
7. ได้เว็บไซต์การทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 20 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ละครสั้นภาษาอังกฤษ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากคณะผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับโจทย์วิจัย และเตรียมทีม คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะจัดเก็บข้อมูลแล้ว โดยกลุ่มเป้าหมายคือปราชญ์ชาวบ้าน บ้านหนองบ่อ นักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานีและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนหนองบ่อสามัคคีวิทยา ทีมวิจัยร่วมและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ลงพื้นที่โดยให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันค้นหาปัญหาจากปราชญ์ชาวบ้าน บ้านหนองบ่อ จากนั้นศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสืบทอดวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในชุมชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จากนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีนำสื่อละครสั้น มานำเสนอแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนหนองบ่อสามัคคีวิทยา เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นเกิดความตระหนักและภาคภูมิใจในในชุมชนของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งนำไปสู่การสืบทอดต่อไป

ทั้งนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ลักษณะ คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การสำรวจภาคสนาม โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกระหว่างผู้วิจัย และตัวแทนกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทีมวิจัย และปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ตลอดจนศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด หนังสือ เอกสารวารสารและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. ระเบียบวิธีวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2.1 ประชุมวางแผน

2.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.4 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสำรวจพื้นที่ของชุมชนเป้าหมาย

2.4 วางแผนและประชุมร่วมกับชุมชนที่เกี่ยวข้อง

2.5 ดำเนินการวิจัย โดยมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาพื้นฐานความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ ของวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมอีกครั้ง

กิจกรรมที่ 2 การให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการระเบียบวิธีวิจัย และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ

กิจกรรมที่ 3 การให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ โดยปราชญ์ชาวบ้าน

กิจกรรมที่ 4 ทีมวิจัยให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลการทอผ้าไหม รวมทั้งคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แก่นักศึกษา

กิจกรรมที่ 5 การเขียนบทและการคัดเลือกนักแสดงจากการเก็บข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้าน

กิจกรรมที่ 6 การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูล ละครสั้นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักห่วงแหน และร่วมกันสืบทอด อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจำแนกถ้อยคำ หรือข้อความที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น แล้วนำมาตีความ สังเคราะห์ และวิเคราะห์ด้วยหลักแห่งเหตุผล สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย อภิปรายถึงข้อเท็จจริงที่ค้นพบตามสภาพการณ์ ปราบกฏการณ์ ความสัมพันธ์ และประเด็นสำคัญ เพื่อตอบคำถามการศึกษา

ผลการวิจัย

1. การพัฒนานักศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในการสื่อสาร จากการค้นคว้าร่วมกันของทีมวิจัย และทีมนักวิจัย โดยใช้ระเบียบกระบวนการวิจัย เริ่มต้นด้วยการคัดเลือกนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีเข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยรู้จักเกี่ยวกับกระบวนการทอผ้าไหม และสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งแต่ละคนต่างให้เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการที่ตรงกันว่า ตนเองเป็นคนในชุมชนจังหวัดอุบลแต่กลับไม่รู้เลยว่า ชุมชนมีศิลปะด้านการทอผ้าไหมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เช่นนี้ และกำลังจะสูญหายไปไม่ช้า จึงต้องการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการสืบทอดอนุรักษ์ให้คงอยู่กับจังหวัดอุบลราชธานีสืบไป สรุปได้จำนวนของนักศึกษาจากการคัดเลือกรวมจำนวน 20 คน จากนั้นทีมวิจัยลงพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมพื้นฐานเพื่อเพิ่มองค์ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้นักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกันกับปราชญ์ชาวบ้านกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีองค์ความรู้และความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหม เพิ่มขึ้น จากนั้นทีมวิจัยร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัย สร้างเครื่องมือ การสรุปรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้

2. การพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม จากการสนทนากลุ่มนางประคอง บุญจจร ประธานกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทอผ้าตำบลหนองบ่อ นางอุษา ศิลาโชติ และนางอุไร ส่งเสริม พบว่า กลุ่มทอผ้าไหม บ้านหนองบ่อต้องการให้มีผู้มาสืบทอดการทอผ้าไหม เพราะในกลุ่มทอผ้าไหมปัจจุบันมีแต่ผู้สูงวัย ขาดลูกหลานสืบทอด มีจำนวนน้อยมากที่เด็กหรือวัยรุ่นจะให้ความสนใจในการทอผ้าไหม ทางกลุ่มจึงต้องการให้มีการอนุรักษ์ไว้โดยให้มีคนมาสืบทอด เพราะมีลายผ้าที่เป็น

เอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มที่ไม่มีใครเลียนแบบได้ เช่น ผ้าควบ ผ้าม่วง ผ้าเหล็ก ผ้าห่มขิด ผ้าแพรวปลาไหล ผ้าโสร่ง ผ้าซิ่นหมีปราสาทผึ้ง (ซิ่นหมีใหญ่) ซิ่นคันควบ ซิ่นตำไหม (ซิ่นทิว) หมีข้อ หมีกระจับ หมีนาก เสื้อคำไหม กางเกงขาก๊วยไหม ผ้าแพรมนไหม เรียกได้ว่าลายโบราณบันทึกไว้ในบ้านหนองบ่ออย่างมีชีวิต ผ้ามัดหมีปราสาท หัวซิ่นจกดาว ผ้าลายนกแก้วย้อมมะเกลือ หรือชาวบ้านเรียก "เสื้อคำไหม" เป็นเอกลักษณ์การทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ชาวบ้านยังสวมใส่ นอกนั้นมีผ้าแพรวปลาไหล ซิ่นทิว "ผ้ามัดหมีปราสาท หัวซิ่นจกดาว ผ้าลายนกแก้วย้อมมะเกลือ หรือชาวบ้านเรียก "เสื้อคำไหม" เป็นเอกลักษณ์การทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ชาวบ้านยังสวมใส่ นอกนั้นมีผ้าแพรวปลาไหล ซิ่นทิว ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว จึงควรมีแนวทางในการสืบทอดการทอผ้าของกลุ่มเพื่อให้ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมยังคงอยู่สืบไป ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรม สมาชิกในกลุ่มทอผ้าเสนอว่าเพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อสูญหายไป เยาวชนในท้องถิ่นสามารถร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมได้หลายวิธี เช่น การส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นใหม่สวมใส่ผ้าไหมถือเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชุมชน สอนการทอผ้าไหมให้กับนักเรียนที่อยู่ในชุมชน จัดนิทรรศการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหม ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมให้กับผู้ที่สนใจ เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมโดยการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ และเผยแพร่ละครสั้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมเพื่อให้ชาวไทยต่างชาติ และเยาวชนในท้องถิ่นได้รับชม เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การทอผ้าไหมของกลุ่ม โดยเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สาขาภาษาอังกฤษเป็นผู้มีศักยภาพ สามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมได้เป็นอย่างดี จากการสนทนากลุ่มสรุปได้ว่าทางกลุ่มทอผ้าต้องการให้นักศึกษา และชุมชน ร่วมจัดทำละครสั้นที่เสริมสร้างให้เยาวชนในชุมชนเกิดความตระหนัก รักและหวงแหนเกี่ยวกับภูมิปัญญาการทอผ้าไหม เพราะสามารถนำไปให้เยาวชนได้เรียนรู้ และเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรักและหวงแหนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนที่เป็นวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งปัจจุบันนี้ประเทศไทยอยู่ภายใต้การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งมีชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมและซื้อสินค้า หากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สาขาภาษาอังกฤษสามารถสร้างภาพละครสั้นภาษาอังกฤษได้ ก็ย่อมจะเป็นประโยชน์ทั้งตัวนักศึกษา เยาวชนในท้องถิ่นและทางกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อด้วย

เพื่อให้ตรงตามความประสงค์ของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ เพื่อการสืบทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหม และการพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม ทีมวิจัยจึงได้จัดกิจกรรมประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวางแผนร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านและตัวแทนโรงเรียนมัธยมศึกษาบ้านหนองบ่อ เพื่อพัฒนาระบบการสร้างองค์ความรู้ในท้องถิ่นตามระเบียบวิธีวิจัยด้วยการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สามารถจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ 5 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมที่ 1 การศึกษาพื้นฐานความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมอีกครั้ง โดยได้รับความร่วมมือจากปราชญ์ชาวบ้าน บ้านหนองบ่อ กรมหม่อนไหมจังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดอุบลราชธานี (บ้าน

อย่างน้อย) ร่วมกับทีมนักวิจัย ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ช่วยให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงความสำคัญของการทอผ้าไหมในชุมชนของตน โดยในแต่ละสถานที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ ประวัติการทอผ้าของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองบ่อ กระบวนการเลี้ยงหนอนไหมจากการสาธิต ของปราชญ์ชาวบ้านบ้านหนองบ่อ ประวัติการทอผ้าไหมของชุมชนจังหวัดอุบลราชธานีและวิธีการทอผ้าไหม ของศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดอุบลราชธานี บ้านยางน้อย อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าไหม โดยกรมหม่อนไหมจังหวัดอุบลราชธานี โดยกิจกรรมเหล่านี้เป็นเพียงกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่นักศึกษา แต่ภาพรวมขององค์ความรู้ส่วนใหญ่จะยึดและให้ความสำคัญกับการทอผ้าของกลุ่มปราชญ์ชาวบ้านบ้านหนองบ่อเป็นหลัก จากการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น พบว่า นักศึกษามีความสนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ และมีความใส่ใจ กระตือรือร้น ในการทำกิจกรรมในครั้งต่อไปเป็นอย่างมาก

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมที่ 2 การให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการระเบียบวิธีวิจัย และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ได้ประเด็นในการศึกษา ดังนี้ คือ การออกแบบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลด้านการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านหนองบ่อ และข้อมูลคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมที่ 3 การให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ โดยปราชญ์ชาวบ้าน ช่วยพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านใน 2 ประเด็นที่ได้กำหนดไว้แล้ว และมีการระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน แล้วจะนำข้อมูลที่สรุปได้มาจัดทำเป็นคู่มือคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการทอผ้าไหม และละครสั้นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการสืบทอด อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหม บ้านหนองบ่อ ต่อไป

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมที่ 4 ทีมวิจัยให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลการทอผ้าไหม รวมทั้งคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แก่นักศึกษาจาก ตำรา เอกสาร และเว็บไซต์ยูทูบ นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการสร้างละครสั้น การเขียนกรอบเรื่องราวในการสร้างละครสั้น การใช้อุปกรณ์กล้องวิดีโอในการถ่ายทำ การบันทึกข้อมูลด้วยอุปกรณ์การสื่อสารอื่น ๆ การตัดต่อ และการเขียนบท ก่อนลงพื้นที่ถ่ายทำจริง

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมที่ 5 การเขียนบทและการคัดเลือกนักแสดง จากการเก็บข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้าน บ้านหนองบ่อได้ครบถ้วนสมบูรณ์ นักศึกษาประชุมกำหนดการแสดงละครโดยแบ่งออกเป็น 2 เรื่อง โดยมีการกำหนดบทบาทของนักแสดง และเขียนบทละครสั้น (ไม่เน้นกฎไวยากรณ์แต่เน้นด้านการสื่อสารเป็นหลัก) โดยมีกรอบเป้าหมายเพื่อนำละครสั้นที่สร้างขึ้นไปเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อมัลติมีเดีย ณ โรงเรียนมัธยมศึกษาบ้านหนองบ่อ เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นได้เกิดความตระหนักและวางแผนศิลปวัฒนธรรมของตน โดยทีมวิจัยเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ ส่วนนักศึกษาช่วยกันระดมความคิด แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ได้แก่ กลุ่มเขียนบท กลุ่มนักแสดง ผู้กำกับ กลุ่มเครื่องแต่งกาย

เป็นต้น โดยในการประสานงานส่งข้อมูลจะใช้ เฟสบุ๊กเป็นสื่อกลางในการติดต่อประสาน ระหว่างทีมวิจัย และนักศึกษาด้วย หลังจากการเขียนบทแล้ว นักศึกษาได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปปรับแก้บทละครสั้น จากนั้นร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสมาชิกในกลุ่มเพื่อนำส่งบทต่อนักแสดงต่อไป

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กิจกรรมที่ 6 การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูล ละครสั้น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการสร้างความตระหนัก ห่วงแทน และร่วมกันสืบทอด อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาให้สามารถนำข้อมูลและถ่ายทอดข้อมูลซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาเผยแพร่แก่เยาวชนรุ่นน้องในชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความตระหนัก ห่วงแทน และร่วมกันสืบทอด อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหมในชุมชนของตน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนหนองบ่อสามัคคีวิทยา

จากการจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นแนวทางในการสืบทอด อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ พบว่า นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนในท้องถิ่น ต่างได้รับความสนุกสนาน ให้ความสนใจกับละครที่นักศึกษาได้นำไปเผยแพร่ และต่างเสนอแนวคิดที่ดีต่อการร่วมกันสืบทอด อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง การเปิดโอกาสให้กลุ่มนักศึกษา และนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนในชุมชนได้สร้างความสัมพันธ์อันดีและเกิดการพัฒนาร่วมกันระหว่าง คนวัยใกล้เคียงกัน คือนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานีซึ่งเป็นรุ่นพี่ และนักเรียนโรงเรียนหนองบ่อสามัคคีวิทยาซึ่งเป็นรุ่นน้องโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อกลาง

3. การพัฒนานักศึกษาในการออกแบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาในการออกแบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม จากการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่าง ทีมนักวิจัย นักศึกษาและปราชญ์ชาวบ้าน บ้านหนองบ่อ พบว่า ทางชุมชนได้เสนอการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลาง โดยการสร้างเว็บไซต์ เพื่อเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จัก จะช่วยให้การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลศิลปวัฒนธรรมการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อให้คนนอกชุมชน หรือแม้แต่กระทั่งนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับทราบข้อมูลของชุมชน จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ทีมวิจัยและนักศึกษาจึงได้ร่วมกันสร้างเว็บไซต์ สำหรับรวบรวมข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้ ประวัติผ้าไหมบ้านหนองบ่อ ทั้งนี้รวมไปถึงละครสั้น และภาพกิจกรรมต่าง ๆ

นอกจากนี้ทางทีมวิจัย และนักศึกษายังเล็งเห็นว่าการนำเสนอข้อมูลเป็นคู่มือคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ จึงได้จัดทำคู่มือคำศัพท์ด้วย

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาเกือบ 1 ปีเต็ม โดยมีความมุ่งหวังว่า ผลการวิจัยนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษ และเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งสาระสำคัญที่น่าสนใจ มีดังนี้

1. การพัฒนานักศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในการสื่อสาร

การสร้างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในการสื่อสารแก่นักศึกษา ทำได้โดยการค้นคว้าร่วมกันระหว่างทีมยูวีวิจัย และทีมนักวิจัย โดยใช้ระเบียบกระบวนการวิจัย เริ่มต้นด้วยการคัดเลือกนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีเข้าร่วมโครงการ โดยการสัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคล เลือกตามความสมัครใจพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่เคยรู้จักเกี่ยวกับกระบวนการทอผ้าไหมมาก่อนเลย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก นักศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการได้คัดเลือกมาจากการสัมภาษณ์ ซึ่งแต่ละคนต่างให้เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการที่ตรงกันว่า ตนเองเป็นคนในชุมชนจังหวัดอุบลแต่กลับไม่รู้เลยว่าชุมชนมีศิลปะด้านการทอผ้าไหมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เช่นนี้ และกำลังจะสูญหายไปโดยไม่ช้า จึงต้องการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการสืบทอดอนุรักษ์ให้คงอยู่กับจังหวัดอุบลราชธานีสืบไป ซึ่งสอดคล้องกับ วลัยพร สุพรรณ (2556) ได้ศึกษาการรื้อฟื้นศิลปะการทอผ้าไหมสันกำแพงเพื่อการสืบทอดทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลศิลปะการทอผ้าไหมสันกำแพงจากข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยกระบวนการวิจัยที่ชื่อว่า “ยูวีวิจัยผ้าไหมสันกำแพง” ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ของกลุ่มเยาวชนในชุมชน โดยทำให้ยูวีวิจัยเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสื่อพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การสืบทอด อนุรักษ์วัฒนธรรมด้วยสื่อพื้นบ้านและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมพื้นฐานเพื่อเพิ่มองค์ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้แก่ นักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกันกับปราชญ์ชาวบ้านกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองบ่อ พบว่า นักศึกษาต่างมีความกระตือรือร้น สนใจ มีความใฝ่รู้ในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก ช่วยสร้างให้คนในชุมชนเกิดการรับรู้ร่วมกัน เกิดความตระหนักถึงคุณค่า ความหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน ส่งผลให้นักศึกษามีองค์ความรู้ และความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านการทอผ้าไหมเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รัตมี ชูทรงเดช (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสืบค้นและจัดการมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในอำเภอดงคำ-ปางมะผ้า-ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมองว่าแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในอำเภอดงคำ-ปางมะผ้า-ขุนยวม ต่าง ๆ อาจถูกกลืนไปกับกระแสสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ โดยนักท่องเที่ยวเป็นผู้นำสิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่ ดังนั้นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมอาจจะถูกทำลายไป จึงทำการวิจัยเพื่อเสนอแนะให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งจำเป็นต้องมีฐานในการจัดการ มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งการรวบรวมองค์ความรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดสำนึกกับคนในชุมชนเองให้เกิดความภูมิใจในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่ตนมี ส่งผลไปสู่การอนุรักษ์ พื้นฟูและการดำรงรักษาสัตถ์ลักษณ์ของบรรพบุรุษสืบต่อลูกหลานต่อไป

2. การพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม

การพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม โดยการเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้ง 6 กิจกรรม พบว่า นักศึกษา พัฒนาศักยภาพของตนด้วยการสืบค้นข้อมูลผ่านกระบวนการวิจัย ทำให้เป็นคนที่มีความสามารถในการคิด มีกระบวนการคิดที่สมเหตุสมผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้หรือข้อมูลที่ได้สืบค้นมาพัฒนาชุมชนของตนอย่างเป็นรูปธรรม ดังจะเห็นได้จากกระบวนการที่นักศึกษาได้ฝึก ตั้งแต่ต้นน้ำคือการค้นหาโจทย์วิจัย กลางน้ำคือการสืบค้นข้อมูล การแสดงละครสั้นภาษาอังกฤษ และปลายน้ำคือการนำละครสั้นภาษาอังกฤษไปถ่ายทอดให้กับเยาวชนในชุมชนได้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม ของโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาชุมชนในการมีส่วนร่วมกับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนมอญวัดศาลาแดงเหนือ ของ ฤทธิรงค์ จุฑาพถุฒิกรและวิรัตน์ รัตตการ (2556) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างความร่วมมือกันในการทำงานชุมชนระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยซึ่งตั้งเป้าหมายของการวิจัยเพื่อให้คนในชุมชนหวงแหนและเห็นถึงคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรมที่ตนมีอยู่โดยมีการนำเอาการออกแบบพิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการศึกษาซึ่งสามารถแบ่งขั้นตอนของการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมในการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสำรวจชุมชน ขั้นตอนการออกแบบ ขั้นตอนการนำเสนออิทธิพลและขั้นตอนการประเมินโครงการซึ่งในทุกขั้นตอนเกิดการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนศาลาแดงเหนือทุกขั้นตอน เพียงแต่จะมีส่วนร่วมมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบทบาทหรือหน้าที่ภายในชุมชน หลังจากการวิจัยเสร็จสิ้น พบว่าคนในชุมชนเกิดความหวงแหนและเห็นถึงคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรมที่ตนมีอยู่และร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป

3. การพัฒนานักศึกษาในการออกแบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม

ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาในการออกแบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม พบว่า การสร้างเว็บไซต์ จะช่วยให้การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลศิลปวัฒนธรรมการท่องเที่ยวบ้านหนองบ่อให้ นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับทราบข้อมูลของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ ศรีกระจ่าง (2559) กล่าวว่า ในปัจจุบันเว็บไซต์ได้กลายเป็นสื่อที่มีความสำคัญซึ่ง มีบทบาทอย่างมากใน เรื่องของการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติที่สามารถนำเสนอ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารได้อย่างไร้ขีดจำกัด รวดเร็ว ทั้งในเรื่องเวลาและระยะทาง ด้วยข้อดีดังกล่าว บริษัท ห้างร้าน สถานประกอบการเกือบทุกแห่งทั้งภาครัฐและเอกชนหรือแม้แต่บุคคลทั่วไป ต่างก็มีความต้องการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เช่นการโฆษณาขายสินค้าและบริการในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายในเชิงธุรกิจ หรือการใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารขององค์กรเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กรให้เป็นที่รู้จักเพื่อหวังผลในการสร้างภาพลักษณ์ ขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งเว็บไซต์นั้นเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมากในการสนองภารกิจดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สถานศึกษาควรนำองค์ความรู้และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางวัฒนธรรม ทัศนศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อฝึกให้นักเรียนและเยาวชนในท้องถิ่นเป็นยูววิจัย หรือมีคฤศเทศก์น้อย เพื่อให้สามารถช่วยเหลือชุมชนและสร้างปลูกฝังจิตสำนึกการรักในท้องถิ่นบ้านเกิดของตน

1.2 สถานศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี ควรนำผลการวิจัยที่ได้มาพิจารณาเพื่อปรับหลักสูตรให้เยาวชนในท้องถิ่นได้ฝึกทักษะกระบวนการวิจัย สู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นเรื่อง การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีในชุมชน สู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

1.3 อาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี หรือมหาลัยอื่น ๆ สามารถนำแนวทางการวิจัย และผลการวิจัยที่ได้มาพิจารณาเพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน นักศึกษา และมหาวิทยาลัย โดยให้นักศึกษาเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาชุมชน และสนองต่อวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่ว่า “เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 นักวิจัยควรสร้างสื่อเครือข่าย (Social Network) อื่น ๆ เพื่อเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปได้รับทราบข่าวสารและเผยแพร่ผ้าไหมในชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น เช่น เฟสบุ๊ก แผ่นพับ บอร์ดนิทรรศการ และหนังสือเล่มเล็ก

2.2 ควรปรับปรุงแบบ เทคนิคในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับสถานที่ที่ใช้ทำกิจกรรม

2.3 คณะผู้วิจัยควรวางแผนภาระงานและภาระงานสอนในแต่ละคาบเรียนของช่วงระยะเวลาที่ดำเนินโครงการวิจัย ให้สอดคล้องกับวันและเวลาในคาบกิจกรรมของนักศึกษา

2.4 ควรมีการต่อยอดงานวิจัยเดิม โดยสร้างทีมยูววิจัยในชุมชน ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.5 ควรมีการศึกษาลายผ้าโบราณของชุมชนว่ามีความเป็นมาอย่างไร

2.6 ในการแสดงละครสั้นของนักศึกษายังมีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงอยู่บางประเด็นเช่น ควรมีการเล่าประวัติของลายผ้าโบราณ และควรตัดต่อให้ละครมีความกระชับ และเหมาะสมกับเวลาด้วย

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ศรีกระจ่าง. (2559). การสื่อสารโดยมีคอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้ง. นิตยา ฉัตรเมืองปัก. (2555). การศึกษาวิเคราะห์ผ้าไหมมัดหมี่ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประการ คุณารักษ์. (2545). กระบวนการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าไหม: กรณีการทอผ้าไหมบ้านตาหยวก ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รัศมี ชูทรงเดช. (2552). การสืบค้นและจัดการมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในอำเภอลำปางมะผ้า-ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ฤทธิรงค์ จุฑาพถุณิกรและวิรัตน์ รัตตากร. (2557). การศึกษาถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาชุมชนในการมีส่วนร่วมกับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนมอญวัดศาลาแดงเหนือ. สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน, กรุงเทพฯ.
- วลัยพร สุพรรณ. (2556). การรื้อฟื้นศิลปะการทอผ้าไหมล้านกำแพงเพื่อการสืบทอดทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตำบลล้านกำแพง อำเภอล้านกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อรสา ผลพะงา. (2550). การศึกษาสภาพปัญหาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้านบ้านดอนม่วง ตำบลใหม่ อำเภอ โนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.